

Ratyfikacja Protokołu o Skardze Zbiorowej potrzebna tu i teraz

**Protokół o skardze zbiorowej - jak wykorzystać? Francja: prawo do strajku
w szpitalach pod lupą Europejskiego Komitetu Praw Społecznych.**

Skarga nr 189/2020, decyzja z 24 października 2023 r.

Polska nie ratyfikowała żadnego z protokołów o skardze zbiorowej do aktów ONZ i Rady Europy. Poniższa notka pokazuje przykład wykorzystania przez partnerów społecznych protokołu o skardze zbiorowej do Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej (ZEKS). Protokół to narzędzie kontroli działań państwa, wzmocnienia dialogu społecznego i uznania roli partnerów społecznych.

Prawo do strajku a usługi medyczne konflikt w czasie kryzysu

W 2020 r. trzy francuskie organizacje CGT, FO oraz FIDH złożyły skargę do Europejskiego Komitetu Praw Społecznych (EKPS), kwestionując rozporządzenia ministra zdrowia z 2017 i 2019 r., które wprowadzały obowiązek wcześniejszego uzgadniania liczby pracowników objętych strajkiem w publicznych szpitalach.

Skarżący argumentowali, że przepisy te ograniczają prawo do strajku, naruszając artykuł 6 ust. 4 ZEKS prawo do działań zbiorowych, w tym strajku.

Co orzekł Komitet?

W decyzji z 24 października 2023 r. EKPS nie stwierdził naruszenia ZEKS. Uznał, że ograniczenia wprowadzone przez władze francuskie są:

- proporcjonalne do celu ochrony życia i zdrowia pacjentów,
- zgodne z zasadą konieczności ciągłości usług medycznych w sektorze publicznym,
- oraz że francuskie prawo wciąż gwarantuje realne możliwości podjęcia strajku.

Zdanie odrębne głos w obronie prawa do strajku

Ważnym elementem sprawy było zdanie odrębne sędziego Giuseppe Palmisano. Wskazał on, że przepisy obowiązujące we Francji:

- mają zbyt ogólny charakter i mogą prowadzić do prewencyjnego osłabienia prawa do strajku,
- mogą zostać wykorzystane do nacisku na pracowników, zanim jeszcze decyzja o strajku zapadnie,
- tym samym nie spełniają standardu konieczności i proporcjonalności w ograniczaniu praw.

Dlaczego to ważne?

- Sprawa pokazuje skargi nawet wtedy, gdy Komitet nie stwierdzi naruszenia są ważnym punktem odniesienia w debacie publicznej.
- Głos sędziego Palmisano pokazuje, że nawet w razie przegranej sprawy - skarga może przynieść polityczne i argumentacyjne wsparcie dla związków zawodowych.
- Skargi zbiorowe są elementem kontroli demokratycznej - nawet gdy nie prowadzą do formalnej zmiany prawa, to mogą zmienić jego interpretację i zastosowanie.

Taka sprawa nie byłaby możliwa z inicjatywy Polski, nasz kraj nie ratyfikował protokołu o skardze zbiorowej.

Przypominamy:

Postulat ratyfikacji Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej i protokołu o skardze zbiorowej od lat znajduje się w dokumentach programowych NSZZ „Solidarność”, w tym w Uchwale programowej XXXI Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” (Spała, 19–20 października 2023 r.).

W ramach projektu „Rozwój zdolności NSZZ ‘Solidarność’ dla aktywnego udziału w procesie monitorowania i stanowienia prawa” w kwietniu 2026 r. planowane jest seminarium dotyczące ratyfikacji ZEKS.

Barbara Surdykowska, ekspert prawny Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”

